

PRAKTISCHE ERVARINGEN MET DE LARIKSTEELT IN NOORD-BRABANT

[174.7 *Larix leptolepis* (492)]

door

A. M. E. PAPENHUIJZEN

In tegenstelling met Drente zijn de practische ervaringen met de Japanse lariks in Noord-Brabant teleurstellend, ook op middelhoge en lage heidegronden. Dit kan niet worden toegeschreven aan afwijkende methoden van aanleg, daar deze veelal ongeveer gelijk waren. Korthedshalve kan daarom in hoofdzaak worden verwezen naar het overzicht, dat collega Jansen daaromtrent zal geven. Ook in Brabant werden bij de aanleg eikels gezaaid en werd met vulhout van els of prunus gemengd; berk werd practisch niet gebruikt. In zuivere opstanden werden per ha veelal 3.200 of 4.400 stuks Japanse lariks als hoofdhoutsoort geplant, soms 6.400 stuks. Bij aanleg van lariks-douglas beplantingen werden van deze hoofdhoutsoorten elk 1.600 of 2.200 stuks gebruikt. Een en ander veelal op gespitte gronden.

De eerste 10 jaren is de groei uitstekend, vermindert dan, waarna — afhankelijk van de groeiplaats — op ongeveer 15 tot 20 jarige leeftijd een scherpe terugslag intreedt. Bedoelde groeistoornis is zo ernstig, dat hier niet mag worden gerekend op Japanse lariksopstanden met een omloop van 60 jaren of hoger, zoals in Drente worden verwacht. Vermoedelijk zal in Brabant alleen onder de gunstigste omstandigheden een omloop van 40 jaren nog verantwoord zijn.

Het valt ook op, dat de Japanse lariks hier niet alleen ernstiger wordt aangetast door het lariksmotje, doch ook gevoeliger is voor bodemverwildering dan de Europese. Voor de Brabantse gronden met een sterke neiging tot buntgroei is dit wellicht een aanwijzing om wat meer aandacht aan de Europese lariks te schenken. Wel zal dan een onderzoek nog moeten uitwijzen welke herkomsten met redelijke kans van slagen hier eventueel bruikbaar zijn.

Gelet op de snelle jeugdgroei en de goede afzetmogelijkheden van het lichte hout, blijft de Japanse lariks ook hier een waardevolle houtsoort, doch slechts als voorcultuur en voor menging. Bij gebruik als voorcultuur zal het onvermijdelijk zijn veelal reeds op 20 tot 30-jarige leeftijd tot hervorming of kaalslag van de Japanse lariksopstanden over te gaan.

Voor hervorming van opstanden met voldoende ondergroei van eik en andere houtsoorten, kan na lichting in de meeste gevallen vermoedelijk worden onderplant met douglas, Tsuga of *Abies grandis*. Ontbreekt de ondergroei, dan zal daaraan wegens bodemverwildering door bunt, mossen enz. een strookgewijze grondbewerking vooraf moeten gaan. In beginsel eerst bodemonderzoek alvorens tot hervorming over te gaan, niet alleen om de keuze van de houtsoorten te vergemakkelijken, doch vooral om nieuwe teleurstellingen te voorkomen. Bij enige twijfel aan geschiktheid voor houtproductie van meereisende houtsoorten ware m.i. te herbebossen met pinussoorten, evenals in de gevallen van kaalslag op hoger gelegen gronden. Ook al wegens de dalende grondwaterstand in Noord-Brabant zal men er op moeten rekenen, dat hier bij aanleg van bos, pinussoorten, zoals groveden en Corsicaanseden, de belangrijkste hout-

soorten zullen blijven. Met het oog op de ook dan nog noodzakelijke productieverhoging, acht ik aanleg van proefbeplantingen met selectie-grovedennen enz. voor Noord-Brabant van veel belang.

De sterk afwijkende ervaringen ten opzichte van die in Drente, zullen voornamelijk wel moeten worden gezocht in verschillen in bodemgesteldheid, klimaat en het herhaald optreden van het lariksmotje. Gebrek aan voldoende vocht tijdens de vegetatieperiode is m.i. wel de voornaamste factor, ook al door het geringe vermogen van de Brabantse gronden om water vast te houden. De nadelige gevolgen van extreem droge zomers zijn hier dan ook wel bijzonder groot. Overigens zal alleen een gecoördineerd onderzoek van het Bosbouwproefstation en andere instituten voldoende inzicht in deze materie kunnen brengen. Bosbezitters en beheerders in Noord-Brabant zullen ongetwijfeld dankbaar zijn voor aanwijzingen, die ook hier tot betere resultaten met de Japanse lariks kunnen leiden.

Conclusies.

1. De Japanse lariks is voor Noord-Brabant in het algemeen ongeschikt voor aanleg van blijvend bos. Als voorcultuur en voor menging is hij echter een waardevolle houtsoort.
2. Het is van belang, dat aan hervorming van lariksofstanden met meer-eisende houtsoorten o.a. een bodemonderzoek vooraf gaat.
3. Bij de berekening van te verwachten houtopbrengsten uit hervormingen en dunningen van Japanse lariksofstanden ten behoeve van het samenstellen van bedrijfsplannen, zijn in Noord-Brabant de opbrengstabellen voor Japanse lariks van Schober en van de inrichtingsdienst van het Staatsbosbeheer zonder grondige correctie niet bruikbaar.

Zusammenfassung

Praktische Erfahrungen beim Anbau der Japaner Lärche in Nord-Brabant

Die Japaner Lärche ist in Nord-Brabant im allgemeinen nicht geeignet für den Anbau in reinen Beständen. Als Vorwald dagegen und in Mischung ist sie auch dort eine wertvolle Holzart. Bei der Überführung der Lärchenbestände in solche mit anspruchsvolleren Holzarten ist es wichtig, erst den Boden untersuchen zu lassen. Bei der Berechnung der aus dieser Überführung und aus Durchforstungen anfallenden Massen zum Zwecke der Betriebspläne sind die Ertragstabellen von Schober und vom Forsteinrichtungsdienst der Staatsforstverwaltung ohne gründliche Korrekturen nicht brauchbar.

DE GROEI VAN DE JAPANSE LARIKS IN NEDERLAND

[56 : 174.7 *Larix leptolepis* (492)]

door

J. VAN SOEST

Bij het opbrengstonderzoek van de Japanse lariks is gebruik gemaakt van de gegevens van de vroegere Exotencommissie, die van 1934 af aan 19 proefperken zijn verzameld. Dit cijfermateriaal is uitgebreid met door het Bosbouwproefstation T.N.O. aan diezelfde proefperken voortgezette